

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ తృతీయస్కంధే వింశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ తృతీయస్కంధే వింశోఽధ్యాయః ॥

శౌనక ఉవాచ

మహీం ప్రతిష్ఠామధ్యస్య సౌతే స్వాయంభువో మనుః ।

కాన్యన్వతిష్ఠద్ద్వారాణి మార్గాయావరజన్మనాం ॥ 1 ॥

క్షత్తా మహాభాగవతః కృష్ణస్యైకాంతికః సుహృత్ ।

యస్తత్యాజాగ్రజం కృష్ణే సాపత్యమఘవానితి ॥ 2 ॥

ద్వైపాయనాదనవరో మహిత్యే తస్య దేహజః ।

సర్వాత్మనా శ్రితః కృష్ణం తత్పరాంశ్చాప్యనువ్రతః ॥ 3 ॥

కిమన్వపృచ్ఛన్మైత్రేయం విరజాస్తీర్థసేవయా ।

ఉపగమ్య కుశావర్త ఆసీనం తత్త్వవిత్తమం ॥ 4 ॥

తయోః సంవదతోః సూత ప్రవృత్తా హ్యమలాః కథాః ।

ఆపో గాంగా ఇవాఘష్ణిర్ధరేః పాదాంబుజాశ్రయాః ॥ 5 ॥

తా నః కీర్తయ భద్రం తే కీర్తన్యోదారకర్మణః ।

రసజ్ఞః కో ను తృప్యేత హరిలీలామృతం పిబన్ ॥ 6 ॥

ఏవముగ్రశ్రవాః పృష్ట ఋషిభిర్నైమిషాయనైః ।

భగవత్పర్వితాధ్యాత్మస్తానాహ శ్రూయతామితి ॥ 7 ॥

సూత ఉవాచ

హరేర్ధృతక్రోడతనోః స్వమాయయా
నిశమ్య గోరుద్ధరణం రసాతలాత్ |
లీలాం హిరణ్యాక్షమవజ్ఞయా హతం
సంజాతహర్షో మునిమాహ భారతః || 8 ||

విదుర ఉవాచ

ప్రజాపతిపతిః సృష్ట్యా ప్రజాసర్గే ప్రజాపతీన్ |
కిమారభత మే బ్రహ్మన్ ప్రబ్రూహ్యవ్యక్తమార్గవిత్ || 9 ||

యే మరీచ్యాదయో విప్రా యస్తు స్వామంభువో మనుః |
తే వై బ్రహ్మణ ఆదేశాత్కథమేతదభావయన్ || 10 ||

సద్వితీయాః కిమసృజన్ స్వతంత్రా ఉత కర్మసు |
ఆహోస్విత్సంహతాః సర్వ ఇదం స్మ సమకల్పయన్ || 11 ||

మైత్రేయ ఉవాచ

దైవేన దుర్వితర్క్యేణ పరేణానిమిషేణ చ |
జాతక్షోభాద్భగవతో మహానాసీద్ గుణత్రయాత్ || 12 ||

రజఃప్రధానాన్మహతస్త్రిలింగో దైవచోదితాత్ |
జాతః ససర్జ భూతాదిర్వియదాదీని పంచశః || 13 ||

తాని చైకైకశః స్రష్టుమసమర్థాని భౌతికం |
సంహత్య దైవయోగేన హైమమండమవాసృజన్ || 14 ||

సోఽశయిష్టాభిసలిలే ఆండకోశో నిరాత్మకః |
సాగ్రం వై వర్షసాహస్రమన్వవాత్సీత్తమీశ్వరః || 15 ||

తస్య నాభేరభూత్పద్మం సహస్రార్కోరుదీధితి |
సర్వజీవనికాయోకో యత్ర స్వయమభూత్స్విరాట్ || 16 ||

సోఽనువిష్టో భగవతా యః శేతే సలిలాశయే |
లోకసంస్థాం యథాపూర్వం నిర్మమే సంస్థయా స్వయా || 17 ||

ససర్జచ్ఛాయయావిద్యాం పంచపర్వాణమగ్రతః |
తామిస్తమంధతామిస్తం తమో మోహో మహాతమః || 18 ||

విససర్జాత్మనః కాయం నాభినందంస్తమోమయం |
జగ్రహుర్యక్షరక్షాంసి రాత్రిం క్షుత్ప్రట్యముద్భవాం || 19 ||

క్షుత్ప్రడ్భ్యాముపసృష్టాస్తే తం జగ్ధుమభిదుద్రువుః |
మా రక్షతైనం జక్షధ్వమిత్యాచుః క్షుత్ప్రడర్దితాః || 20 ||

దేవస్తానాహ సంవిగ్నో మా మాం జక్షత రక్షత |
అహో మే యక్షరక్షాంసి ప్రజా యూయం బభూవిధ || 21 ||

దేవతాః ప్రభయా యా యా దీవ్యన్ ప్రముఖతోఽస్సృజత్ |
తే అహార్షుర్దేవయంతో విసృష్టాం తాం ప్రభామహః || 22 ||

దేవోఽదేవాంజఘనతః సృజతి స్మాతిలోలుపాన్ |
త ఏనం లోలుపతయా మైథునాయాభిపేదిరే || 23 ||

తతో హసన్ స భగవానసురైర్నిరపత్రపైః |
అన్వీయమానస్తరసా క్రుద్ధో భీతః పరాపతత్ || 24 ||

స ఉపవ్రజ్య వరదం ప్రపన్నార్తిహరం హరిం |
అనుగ్రహాయ భక్తానామనురూపాత్మదర్శనం || 25 ||

పాహి మాం పరమాత్మంస్తే ప్రేషణేనాస్సృజం ప్రజాః |
తా ఇమా యభితుం పాపా ఉపాక్రామంతి మాం ప్రభో || 26 ||

త్వమేకః కిల లోకానాం క్లిష్టానాం క్లేశనాశనః |
త్వమేకః క్లేశదస్తేషామనాసన్నపదాం తవ || 27 ||

సోఽవధార్యాస్య కార్పణ్యం వివిక్తాధ్యాత్మదర్శనః |
విముంచాత్మతనుం ఘోరామిత్యుక్తో విముమోచ హ || 28 ||

తాం క్వణచ్ఛరణాంభోజాం మదవిహ్వలలోచనాం |
కాంచీకలాపవిలసద్దుకూలచ్ఛన్నరోధసం || 29 ||

అన్యోన్యశ్లేషయోత్తుంగనిరంతరపయోధరాం |
సునాసాం సుద్విజాం స్నిగ్ధహాసలీలావలోకనాం || 30 ||

గూహంతీం వ్రీడయాఽఽత్మానం నీలాలకవరూఢినీం |
ఉపలభ్యాసురా ధర్మ సర్వే సమ్ముముహుః స్త్రియం || 31 ||

అహో రూపమహో ధైర్యమహో అస్యా నవం వయః |
మధ్యే కామయమానానామకామేవ విసర్పతి || 32 ||

వితర్కయంతో బహుధా తాం సంధ్యాం ప్రమదాకృతిం |
అభిసంభావ్య విశ్రంభాత్పర్యపుచ్ఛన్ కుమేధసః || 33 ||

కాసి కస్యాసి రంభోరు కో వార్థస్తేఽత్ర భామిని |
రూపద్రవిణపణ్యేన దుర్భగాన్సో విబాధసే || 34 ||

యా వా కాచిత్త్వమబలే దిష్ట్యా సందర్శనం తవ |
ఉత్సనోషీక్షమాణానాం కందుకక్రీడయా మనః || 35 ||

నైకత్ర తే జయతి శాలిని పాదపద్మం
ఘ్నంత్యా ముహుః కరతలేన పతత్పతంగం |
మధ్యం విషీదతి బృహత్స్తనభారభీతం
శాంతేవ దృష్టిరమలా సుశిఖాసమూహః || 36 ||

ఇతి సాయంతనీం సంధ్యామసురాః ప్రమదాయతీం |
ప్రలోభయంతీం జగృహుర్మత్వా మూఢధియః స్త్రియం || 37 ||

ప్రహస్య భావగంభీరం జిప్తుంత్యాత్మానమాత్మనా |
కాంత్యా ససర్జ భగవాన్ గంధర్వాప్సరసాం గణాన్ || 38 ||

విససర్జ తనుం తాం వై జ్యోత్స్నాం కాంతిమతీం ప్రియాం |
త ఏవ చాదదుః ప్రీత్యా విశ్వావసుపురోగమాః || 39 ||

సృష్ట్యా భూతపిశాచాంశ్చ భగవానాత్మతంద్రిణా |
దిగ్వాససో ముక్తకేశాన్ వీక్ష్య చామీలయద్ దృశౌ || 40 ||

జగ్రహుస్తద్విసృష్టాం తాం జృంభణాఖ్యాం తనుం ప్రభోః |
నిద్రామింద్రియవిక్లేదో యయా భూతేషు దృశ్యతే |
యేనోచ్ఛిష్టాంధర్షయంతి తమున్మాదం ప్రచక్షతే || 41 ||

ఊర్జస్వంతం మన్యమాన ఆత్మానం భగవానజః |
సాధ్యాన్ గణాన్ పితృగణాన్ పరోక్షేణాస్సృజత్ప్రభుః || 42 ||

త ఆత్మసర్గం తం కాయం పితరః ప్రతిపేదిరే |
సాధ్యేభ్యశ్చ పితృభ్యశ్చ కవయో యద్వితన్వతే || 43 ||

సిద్ధాన్ విద్యాధరాంశ్చైవ తిరోధానేన సోఽస్సృజత్ |
తేభ్యోఽదదాత్తమాత్మానమంతర్ధానాఖ్యమద్భుతం || 44 ||

స కిన్నరాన్ కింపురుషాన్ ప్రత్యాత్మ్యేనాస్సృజత్ప్రభుః |
మానయన్నాత్మనాఽఽత్మానమాత్మాభాసం విలోకయన్ || 45 ||

తే తు తజ్జగ్రహూ రూపం త్యక్తం యత్పరమేష్ఠినా |
మిథునీభూయ గాయంతస్తమేవోషసి కర్మభిః || 46 ||

దేహేన వై భోగవతా శయానో బహుచింతయా |
సర్గేఽనుపచితే క్రోధాదుత్సర్జ హ తద్వపుః || 47 ||

యేఽహీయంతాముతః కేశా అహయస్తేఽంగ జజ్ఞిరే |
సర్పాః ప్రసర్పతః కూరా నాగా భోగోరుకంధరాః || 48 ||

స ఆత్మానం మన్యమానః కృతకృత్యమివాత్మభూః |
తదా మనూన్ ససర్జాంతే మనసా లోకభావనాన్ || 49 ||

తేభ్యః సోఽత్యసృజత్స్వీయం పురం పురుషమాత్మవాన్ |
తాన్ దృష్ట్వా యే పురా సృష్టాః ప్రశశంసుః ప్రజాపతిం || 50 ||

అహో ఏతజ్జగత్సృష్టః సుకృతం బత తే కృతం |
ప్రతిష్ఠితాః క్రియా యస్మిన్ సాకమన్నమదామహే || 51 ||

తపసా విద్యయా యుక్తో యోగేన సుసమాధినా |
ఋషీన్యషిర్హృషీకేశః ససర్జాభిమతాః ప్రజాః || 52 ||

తేభ్యశ్చైకైకశః స్వస్య దేహస్యాంశమదాదజః |
యత్తత్సమాధియోగర్థి తపోవిద్యావిరక్తిమత్ || 53 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
తృతీయస్కంధే వింశోఽధ్యాయః ||